

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στο Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής Γυμνασίου 2021

Μικροσενάριο

Δημιουργός: Μαρία Πατιώ, Πειραματικό Σχολείο Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ΠΕ 79.01
Επιμορφωτής/Επιβλέπων: Δρ. Αντώνης Κωνσταντινίδης, ΠΕ 79.01

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2022

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος διδακτικού σεναρίου

Σε ρωτάω κι απαντάς με μουσικό τρόπο

Δημιουργός: Μαρία Πατιώ, Π.Ε.79.01 Μουσικής
Πειραματικό Σχολείο Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Βαθμίδα – Τάξη: Α' Γυμνασίου

Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές και συμβατότητα με ΝΠΣ 2021:

Το σενάριο στηρίζεται στις θεματικές ενότητες «Παλμός – Ρυθμός», «Ερώτηση-απάντηση», «Μουσικές του κόσμου, έντεχνα και παραδοσιακά είδη από την Υποσαχάρια Αφρική, όπως Γκάνα», συνδέεται με συγκεκριμένα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του 1ου και 2^{ου} Θεματικού Οργανωτή του Α.Π.Σ. και εμπλέκει τα μαθήματα της Μουσικής, των Τ.Π.Ε., της Γεωγραφίας και της Λογοτεχνίας.

Χρονική διάρκεια 2 διδακτικές ώρες

ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟΥ – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ/ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Η κατανόηση της αντιφωνίας (ερώτησης - απάντησης) όπως απαντάται σε πολλά μουσικά είδη, ως βασικό στοιχείο μουσικής μορφής (Ι.Ε.Π. Αεσορ & Περακάκη, 2018).

Η διαθεματική και διεπιστημονική διδακτική προσέγγιση επιτρέπει την υπέρβαση των διαχωριστικών ορίων μεταξύ των διαφορετικών επιστημονικών κλάδων, ώστε να επιτευχθούν μορφές συνεργασίας και σύμπραξης μεταξύ των διδασκόμενων μαθημάτων με σκοπό την ενιαία προσέγγιση μιας θεματικής ενότητας από όλες τις δυνατές πλευρές (ΦΕΚ Β 5938/21).

Στο πλαίσιο της επίτευξης των στόχων της συγκεκριμένης διδακτικής πρότασης, η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών γίνεται μέσα από παιδαγωγικές προσεγγίσεις που προάγουν την κριτική, αναλυτική και δημιουργική σκέψη, τη συνεργατική μάθηση, την

αυτενέργεια, τη λήψη πρωτοβουλιών, την εξερεύνηση και τον πειραματισμό (Γεωργάκη, 2003).

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Γνωστικά Προαπαιτούμενα

- Εμπειρία με ομαδοσυνεργατικές μεθόδους διδασκαλίας
- Εξοικείωση με την Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη (e-class/η-τάξη) (αποκτηθείσα γνώση από το μάθημα της Μουσικής)

ΣΚΟΠΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σκοπός: Η κατανόηση της αντιφωνίας (ερώτησης - απάντησης) όπως απαντάται σε πολλά μουσικά είδη, ως βασικό στοιχείο μουσικής μορφής

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

A. Ως προς Το γνωστικό αντικείμενο

Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:

- επαναλαμβάνουν με αυξανόμενη ακρίβεια σύνθετα ρυθμικά σχήματα
- διακρίνουν τα ισχυρά – ασθενή μέρη στο μέτρο του ρυθμού μιας μουσικής ή μιας σειράς λέξεων
- διακρίνουν τον παλμό από τον μελωδικό ρυθμό
- τραγουδούν ατομικά και σε ομάδες τραγούδια άλλων λαών και πολιτισμών με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια
- εκτελέσουν μουσικές και τραγούδια άλλων λαών και πολιτισμών χρησιμοποιώντας τη φωνή και μουσικά όργανα
- αυτοσχεδιάζουν και να συνθέτουν με κίνηση, φωνή, όργανα, ηχογόνα αντικείμενα τη μορφή ερώτηση-απάντηση
- να αναπτύξουν ακουστικές δεξιότητες μνήμης, επικοινωνίας, συνεργατικής μάθησης, αυτοσχεδιασμού και κριτικής σκέψης

B. Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία (στάσεις, συμπεριφορές, αξίες)

Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:

- προσεγγίσουν βιωματικά τη μουσική από άλλους λαούς και πολιτισμούς με δεκτικότητα και θετική στάση
- επικοινωνήσουν μεταξύ τους και να εκφραστούν
- καλλιεργήσουν τη φαντασία τους
- εκφράσουν τις μουσικές ιδέες τους, έχοντας απόλυτη ελευθερία (χωρίς το φόβο του λάθους)
- λειτουργήσουν συμμετοχικά σε ένα μεταϊεραρχικό μαθησιακό περιβάλλον
- συμμετέχουν βιωματικά στην παραγωγή της γνώσης
- καλλιεργήσουν αισθητικά κριτήρια, να διατυπώνουν συλλογισμούς, κρίσεις και αξιολογήσεις
- συνειδητοποιήσουν ότι η πολιτισμική διαφορετικότητα δεν αποτελεί εμπόδιο για την επικοινωνία των ανθρώπων

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Οργάνωση της Διδασκαλίας

- Οι μαθητές/τριες βρίσκονται στο κέντρο της μαθησιακής εμπειρίας, αναζητούν τις δικές τους πληροφορίες και δημιουργούν γνώση, εμπλεκόμενοι/ες σε δίκτυα μακριά από την τυπική εκπαίδευση (Kop & Hill 2008).
- Παιδαγωγικά, έμφαση δίνεται στην ομαδοσυνεργατική εργασία, όπου κάθε μαθητής/τρια συμβάλλει ενεργητικά στη διαμόρφωση και στην τελική παρουσίαση της εργασίας της ομάδας, στο πλαίσιο της βιωματικής-διερευνητικής μάθησης (μέθοδος Project)
- Οι μαθητές/τριες αναμένεται να ανακαλύψουν έναν καινούργιο τρόπο έκφρασης μέσω του συνδυασμού της μουσικής, της εικόνας και της ψηφιακής τεχνολογίας και εξοικειώνονται με την οπτικοακουστική γλώσσα (Μουρατίδου & Πατιώ, 2016).

Απαιτούμενη Υλικοτεχνική Υποδομή

- Εργαστήριο Μουσικής (μουσικά όργανα, Η/Υ, βιντεοπροβολέας, ηχεία υψηλής ποιότητας)
- Σύνδεση στο διαδίκτυο

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

Η πορεία που ακολουθείται βασίζεται στην ομαδοσυνεργατική προσέγγιση. Το διδακτικό σενάριο περιλαμβάνει 7 διαφορετικές βασικές δραστηριότητες (Πατιώ, 2021):

1^η διδακτική ώρα (στο Εργαστήριο Μουσικής)

Δραστηριότητα 1 - (5 λεπτά):

- Αξιοποίηση γνώσεων από το μάθημα της Γεωγραφίας: με τη βοήθεια του Google Maps τα παιδιά εντοπίζουν την Γκάνα στην Αφρική, χώρα προέλευσης του παραδοσιακού τραγουδιού «Kye Kye Kule».
- Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει από το διαδίκτυο τον ιστότοπο Radio garden, επιλέγει διάφορους ραδιοφωνικούς σταθμούς της Γκάνα και κάνει μια διαφορετική ραδιοφωνική περιήγηση και αναζήτηση στην μουσική της χώρας αυτής.

Δραστηριότητα 2 - (10 λεπτά): Κατανόηση της αντιφωνίας (ερώτηση - απάντηση)

- Ο/Η εκπαιδευτικός χτυπά ρυθμικά σχήματα με τα χέρια του ή στο σώμα του (body percussion) και οι μαθητές/τριες τα επαναλαμβάνουν αμέσως.
- Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει από το youtube το βίντεο Kye kye kule (https://www.youtube.com/watch?v=hldp_Nj0tgk) και ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να του/της περιγράψουν τη διαδικασία που λαμβάνει χώρα (ερώτηση - απάντηση), καθώς και αν γνωρίζουν μουσικά έργα ή τραγούδια, όπου αυτή συναντάται – π.χ. «Ντιρλαντά», Γιαλό-γιαλό».

Δραστηριότητα 3 - (10 λεπτά): Εκμάθηση του τραγουδιού kye kye kule με σύγχρονη προβολή βίντεο (https://www.youtube.com/watch?v=hldp_Nj0tgk). Οι μαθητές/τριες τραγουδούν τους στίχους του τραγουδιού, συγχρόνως με την προβολή του βίντεο.

Δραστηριότητα 4 - (10 λεπτά): Εργασία σε ομάδες των 2-3 ατόμων. Εάν η δημιουργία ομάδων παρουσιάζει δυσκολίες, μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον/την εκπαιδευτικό το διαδικτυακό εργαλείο Random Class Picker έτσι ώστε να γίνει τυχαία επιλογή των μελών

κάθε ομάδας.

Κάθε ομάδα:

- συζητά και συναποφασίζει την δημιουργία ενός οστινάτο, το οποίο θα το εκτελέσει με body percussion, με αυτοσχέδια μουσικά όργανα ή με συμβατικά ρυθμικά όργανα χωρίς τονικό ύψος του Εργαστηρίου Μουσικής
- καταγράφει το ρυθμικό οστινάτο της στο βιβλίο μουσικής
- εκπρόσωπος κάθε ομάδας παρουσιάζει το οστινάτο της ομάδας του/της στην ολομέλεια της τάξης

Τέλος, όλες οι ομάδες συνοδεύουν το τραγούδι kye kye kule, με σύγχρονη προβολή βίντεο (<https://www.youtube.com/watch?v=d7RShxiWpQ0>), παίζοντας το δικό τους οστινάτο.

Δραστηριότητα 5 - (10 λεπτά): Ο/Η εκπαιδευτικός τραγουδά την κάθε ερώτηση με νότες (όχι με στίχο) και οι μαθητές/τριες εκτελούν την απάντηση στα μουσικά όργανα με τονικό ύψος του Εργαστηρίου Μουσικής.

2^η διδακτική ώρα (στο Εργαστήριο Μουσικής)

Δραστηριότητα 6 - (45 λεπτά): Οι μαθητές/τριες συνεργάζονται, στο πλαίσιο της δημιουργικής γραφής και επινοούν στίχους πάνω στη μελωδία του τραγουδιού kye kye kule, εμπνευσμένους από την σχολική ζωή και γράφουν τους στίχους στον πίνακα. Δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στη διάκριση των ισχυρών-ασθενών μερών του μέτρου του τραγουδιού και των τονισμών των λέξεων.

Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες τραγουδούν το τραγούδι με τους δικούς τους στίχους (ερώτηση-απάντηση) και βιντεοσκοπείται/ηχογραφείται η δράση.

Ακολουθεί αξιολόγηση και συζήτηση όσον αφορά την εμπειρία της εκπόνησής των δραστηριοτήτων. Ο/Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει και συντονίζει τη διάδραση μεταξύ των μαθητών/τριών.

Δραστηριότητα 7 - (στο σπίτι): Κάθε μαθητής/τρια καλείται να απαντήσει στο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο ανατροφοδότησης που λαμβάνει από τον/την εκπαιδευτικό μουσικής μέσω της εκπαιδευτικής πλατφόρμας e-class.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

Γεωργάκη, Α. (2003): *Tα νέα εργαλεία της Μουσικής Πληροφορικής στη μουσική εκπαίδευση και έρευνα, Διάλεξη Μάιος 2003, Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής, ΤΕΙ Ηπείρου, Άρτα.*

I.E.P. Aesop & Περακάκη, E. (2018). *Διάλογος με τρόπο μουσικό: Αντιφωνία.* Ανακτήθηκε στις 03-04-2020 από τη διεύθυνση: <http://aesop.iep.edu.gr/node/15490>

Kop, R., Hill, A. (2008). *Connectivism: Learning theory of the future or vestige of the past?* International Review of Research in Open and Distance Learning, v9, n3.

Μουρατίδου, Ε. & Πατιώ, Μ. (2016). Όψεις της Ελλάδας – Από το πολυτροπικό κείμενο στο διαφημιστικό τζινγκλ (jingle), Στο: Φ. Γούσιας (επιμ.), Πρακτικά του 3ου Συνεδρίου: «Νέος Παιδαγωγός», Αθήνα 16-17 Απριλίου 2016 (σ.σ. 2351-2361). Αθήνα: Νέος Παιδαγωγός(e-Book/pdf) ISBN: 978-618-82301-0-1.

Πατιώ, Μ. (2021). Η εξ αποστάσεως διδασκαλία της Μουσικής στην εποχή «Μένουμε Σπίτι»: Μια πρώτη προσέγγιση στο Πειραματικό Σχολείο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Distance learning of Music, in the era of “Staying Home”: A first approach at the Experimental School of the University of Thessaloniki. *Open Education – The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology Volume 17, Number 2, 2021 Section two © Open Education*, σ.σ.137-151. – ISSN 1791-9312

ΦΕΚ Β 5938/21_ΠΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ. Ανακτήθηκε στις 03-11-2022 από τη διεύθυνση: <https://www.especial.gr/wp-content/uploads/2021/12/fek-b-5938-16-12-2021.pdf>

Αναφορές στο Διαδίκτυο

- Πλατφόρμα Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων «ΑΙΣΩΠΟΣ» <http://aesop.iep.edu.gr/>
- Ο δικτυακός τόπος του Radio Garden - [Radio Garden – Thessaloniki](#)
- Ο δικτυακός τόπος της Random Class Picker- [Random Name Picker \(classtools.net\)](#)
- Che Che Cooley <https://www.youtube.com/watch?v=UccSgT3BXJA>
- Kye Kye kule - La Garenne International School, Switzerland
<https://www.youtube.com/watch?v=d7RShxiWpQ0>
- Che Che Koolay ~An Orff Arrangement https://www.youtube.com/watch?v=hldp_Nj0tgk
- Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη (e-class/η-τάξη): <https://eclass.sch.gr/>

Ρουμπίκα αξιολόγησης (για τον/την εκπαιδευτικό)

Αναστοχασμός εκπαιδευτικού	Βαθμοί / Επίπεδα
----------------------------	------------------

	Άριστα	Πολύ καλά	Καλά	Μέτρια
Κατανόησαν εύκολα οι μαθητές/τριες τη μορφή «ερώτηση-απάντηση» μέσα από το τραγούδι kye kye kule;	✓			
Επαναλάμβαναν οι μαθητές/τριες με αυξανόμενη ακρίβεια σύνθετα ρυθμικά σχήματα;		✓		

Τραγουδούσαν οι μαθητές/τριες τις μελωδίες με τονική ακρίβεια;		✓		
Διέκριναν οι μαθητές/τριες τα ισχυρά – ασθενή μέρη στο μέτρο του ρυθμού μιας μουσικής ή μιας σειράς λέξεων;		✓		
Αναπτυξαν οι μαθητές/τριες ακουστικές δεξιότητες μνήμης, επικοινωνίας, συνεργατικής μάθησης, αυτοσχεδιασμού και κριτικής σκέψης;	✓			
Θα μπορούσαν οι δραστηριότητες να είναι περισσότερο κατανοητές και αποδοτικές, όσον αφορά τα μαθησιακά αποτελέσματα, αν οι μαθητές/τριες εργαζόταν ατομικά;				✓

Ρουμπίκα αυτοαξιολόγησης (για τους/τις μαθητές/τριες)

Το παρόν μικροσενάριο υλοποιήθηκε το σχ. έτος 2022-23 στην α' τάξη του Γυμνασίου Π.Σ.Π.Θ. Συμμετείχαν συνολικά 52 μαθητές/τριες (26 αγόρια και 26 κορίτσια) της α' τάξης του Γυμνασίου Π.Σ.Π.Θ. (4 τμήματα). Όλοι/ες οι μαθητές/τριες έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον και ενθουσιασμό, είχαν ενεργό συμμετοχή, πήραν πρωτοβουλίες, αλληλεπίδρασαν και δεν παρατηρήθηκαν προβλήματα στη λειτουργία των ομάδων. Η εργασία σε ομάδες οδήγησε τους/τις μαθητές/τριες να αποκτήσουν γνώσεις μέσα από μια γόνιμη διαδραστική διαδικασία. Προκειμένου να διερευνηθεί καλύτερα η υλοποίηση του σχεδίου έρευνας χρησιμοποιήθηκε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο για τους/τις μαθητές/τριες, μέσω της πλατφόρμας e-class. Με βάση τις απαντήσεις των μαθητών/τριών, δε διαπιστώθηκαν ιδιαίτερες δυσκολίες στα διάφορα στάδια υλοποίησης του σχεδίου έρευνας. Τα αποτελέσματα ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου ανατροφοδότησης παρουσιάζονται παρακάτω:

ΜΟΥΣΙΚΗ α' Γυμνασίου

Ερωτηματολόγια



Αποτελέσματα Ερωτηματολογίου



σε αρχείο τύπου csv:

- Ποσοστιαία αποτελέσματα (κωδικοποίηση UTF-8)
- Αναλυτικά αποτελέσματα (κωδικοποίηση UTF-8)

Στοιχεία ερωτηματολογίου

Τίτλος:

Ερωτηματολόγιο για τη Δραστηριότητα: τραγούδι κye kye kule με δικούς μας στίχους

Ημ/νία Δημιουργίας:

Παρασκευή, 4 Νοεμβρίου 2022 - 7:08 μ.μ.

Έναρξη:

Παρασκευή, 4 Νοεμβρίου 2022 - 7:06 μ.μ.

Λήξη:

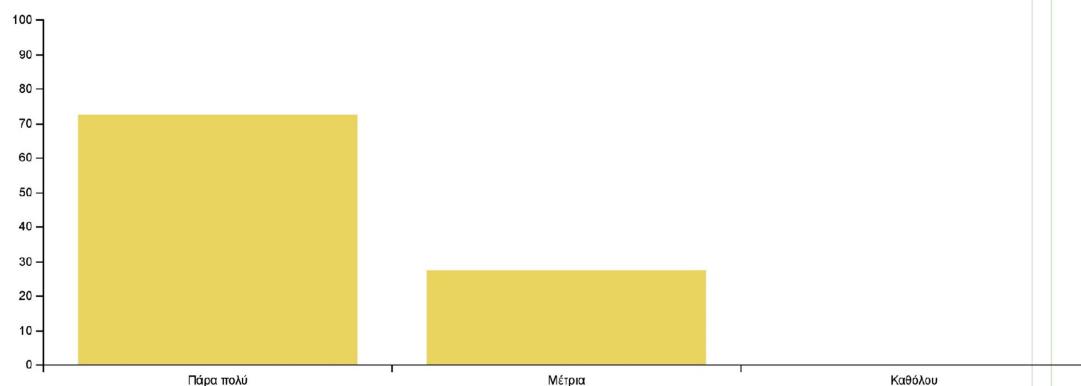
Παρασκευή, 16 Δεκεμβρίου 2022 - 7:05 μ.μ.

Συνολικός αριθμός συμμετοχών:

51

Ερώτηση 1

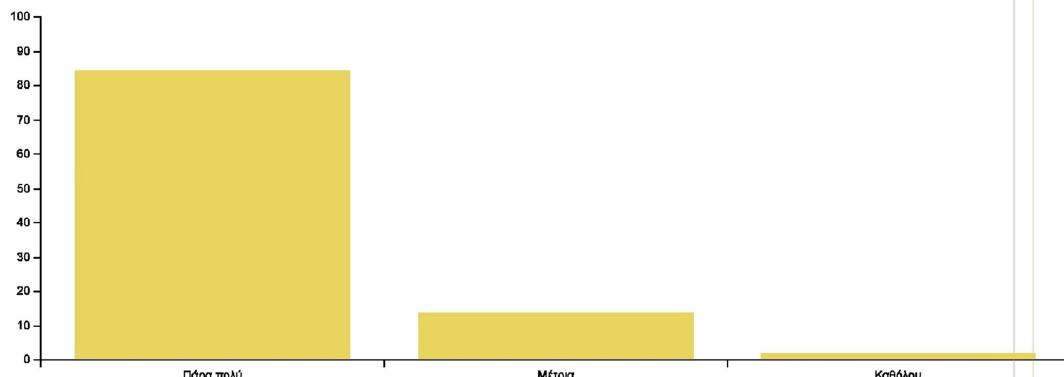
Σου άρεσε η μορφή «ερώτηση-απάντηση» μέσα από το τραγούδι kye kye kule;



Απάντηση	Συνολικός αριθμός απαντήσεων	Μαθητές
Μέτρια	14	Τελικές μηνοντιαίες απαντήσεις, ημέρες απέραντη, ημέρες Εμφάνιση
Πάρα πολύ	37	Τελικές μηνοντιαίες απαντήσεις, ημέρες απέραντη, ημέρες Εμφάνιση

Ερώτηση 2

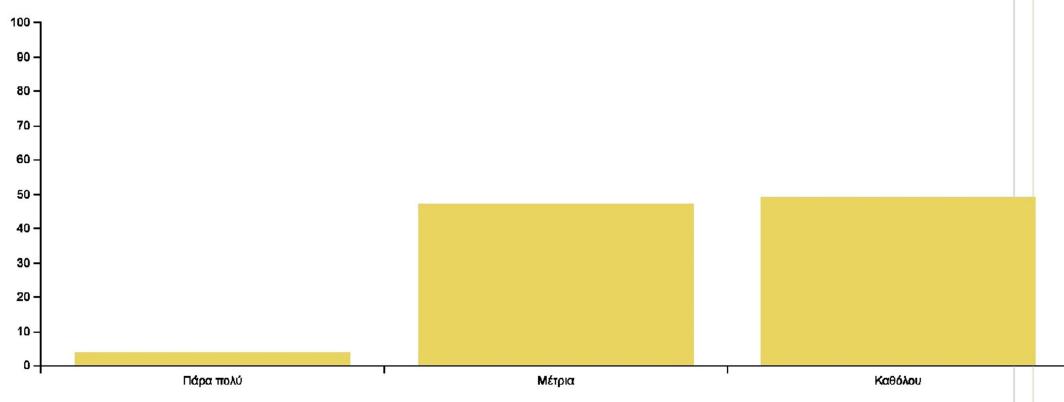
Σου άρεσε η δημιουργία δικών σας στίχων για το τραγούδι;



Απάντηση	Συνολικός αριθμός απαντήσεων	Μαθητές
Καθόλου	1	[REDACTED]
Μέτρια	7	[REDACTED] Εμφάνιση
Πάρα πολύ	43	[REDACTED] Εμφάνιση

Ερώτηση 3

Σε δυσκόλεψε η ομαδική μουσική δημιουργία;

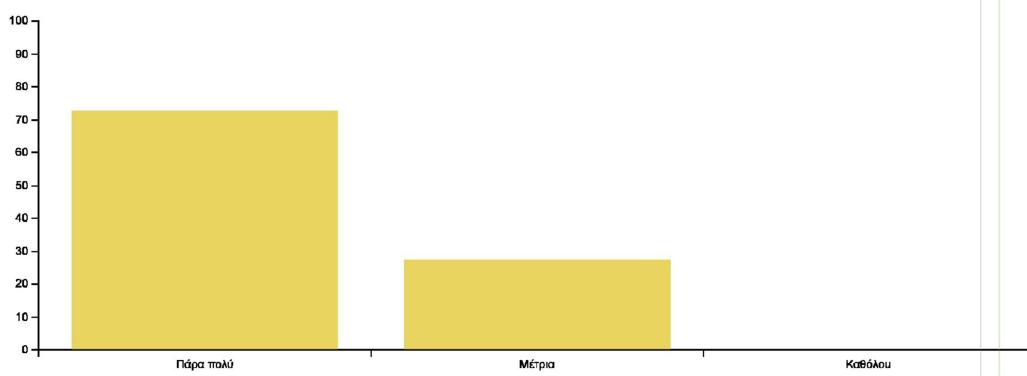


Απάντηση	Συνολικός αριθμός απαντήσεων	Μαθητές
Πάρα πολύ	5	[REDACTED]

Πάρα πολύ	2	ΚΟΥΠΟΥΜΙΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΛΑΖΑΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ...
Μέτρια	24	ΓΟΝΙΓΙΑΚΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, ΛΑΖΑΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ...
Καθόλου	25	ΛΑΖΑΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΛΑΖΑΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ...

Ερώτηση 4

Πόσο ενδιαφέρουσα σου φάνηκε η συνεργατική δημιουργία και εκτέλεση οστινάτο για το τραγούδι **kye kye kule;**



Απάντηση	Συνολικός αριθμός απαντήσεων	Μαθητές
Μέτρια	14	ΚΟΥΠΟΥΜΙΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΛΑΖΑΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ...
Πάρα πολύ	37	ΓΟΝΙΓΙΑΚΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, ΛΑΖΑΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ...

Ερώτηση 5

Σου άφεσε η εκτέλεση του τραγουδιού στα μελωδικά μουσικά όργανα;



Πάρα πολύ

Μέτρια

Καθόλου

Απάντηση	Συνολικός αριθμός απαντήσεων	Μαθητές
Μέτρια	5	ΚΕΛΛΙΑ ΚΑΙ ΡΑΜΠΑ Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΗ... Εμφάνιση
Πάρα πολύ	46	ΤΟΥΡΒΑΛΙΑ ΛΑΣΑΝΗ ΝΙΚΗ Ο ΡΩΜΑΝΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΙΣΤΙΚΟΣ Τ... Εμφάνιση